

Učitel matematiky

Martina Bečvářová

5. seminář z historie matematiky pro vyučující na středních školách a 22. letní škola
Historie matematiky

Učitel matematiky, Vol. 10 (2002), No. 1, 54–56

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/150480>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 2002

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

5. SEMINÁŘ Z HISTORIE MATEMATIKY PRO VYUČUJÍCÍ NA STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH

a

22. letní škola Historie matematiky

MARTINA BEČVÁŘOVÁ

Ve dnech 20. – 23. srpna 2001 se v Jevíčku konal jubilejní pátý seminář z historie matematiky. Seminář byl připraven Komisí pro vzdělávání učitelů matematiky a fyziky a brněnskou pobočkou JČMF, Gymnáziem a Domovem mládeže v Jevíčku. Hlavními organizátory akce byli J. Bečvář, E. Fuchs a D. Hrubý. Semináře se zúčastnilo více než 60 osob (učitelé středních, základních a vysokých škol a několik doktorandů).

Všichni účastníci semináře získali dvě nové publikace: knížku K. MAČÁK: *Tři středověké sbírky matematických úloh* a sborník textů J. BEČVÁŘ, E. FUCHS (ed.): *Matematika v proměnách věků II*, které v roce 2001 vyšly jako 15. a 16. svazek edice *Dějiny matematiky* v nakladatelství Prometheus.

Všechny přednášky proběhly v aule gymnázia, večerní akce se konaly v domově mládeže, kde byli účastníci semináře ubytováni.

Seminář byl slavnostně zahájen v pondělí 20. 8. ve 14 hodin v aule gymnázia, kde účastníky semináře přivítal ředitel D. Hrubý. Následovaly první dvě přednášky, *Jak historie a filozofie matematiky pomáhá učitelům* (F. Kuřina) a *Proč je pouze jedno π* (J. Bečvář). Po večeři provedl Dag Hrubý nové účastníky semináře Jevíčkem; součástí procházky byl tradiční výstup na jevíčskou věž a promítání video kazety o Jevíčku a jeho okolí.

V úterý dopoledne vyslechli účastníci semináře přednášky *Jak se vyvíjel pojem funkce* (M. Hykšová) a *Jak matematika pomáhala měřit vesmír* (M. Křížek), po obědě se konala přednáška *Jak lidé zapisovali čísla* (M. Bečvářová). Po dvacáté hodině zahájil D. Hrubý tradiční společenský večer, během něhož vystoupil s přednáškou vzácný a všemi očekávaný host, doc. Arne Vrbský ze Zemědělské akademie v Grünfeldu, který seznámil účastníky se-

mináře s nejnovějšími výsledky svého bádání o smyslu a významu písně *Kolo, kolo mlýnský*. Návodnou přednášku *Jak vystudovat a dokonce získat doktorát?* proslovil Karel Lepka.

Ve středu dopoledne se konala jediná přednáška, *Proč se umění neobejde bez geometrie* (A. Šarounová), odpoledne se uskutečnily dvě přednášky, *Jak matematika pomohla popsat chaos* (E. Fuchs) a *Proč vybarvujeme pole šachovnice* (J. Šimša). Ve večerních hodinách mohli zájemci o členství v klubu Paracelsus složit přijímací zkoušky a stát se tak jeho členy.

Ve čtvrtek 23. 8. byl poslední půlden semináře věnován druhé, praktické části přednášky *Jak historie a filozofie matematiky pomáhá učitelům* (F. Kuřina), přednášce Š. Bilové *Proč se neobejdeme bez komplexních čísel* a závěrečné diskusi.

V průběhu semináře si zájemci mohli zakoupit nové i starší publikace edice *Dějiny matematiky*, starší čísla časopisu *Učitel matematiky* a některé další tituly.

Na seminář navázala 22. letní škola z historie matematiky, která se letos opět konala v Jevíčku (ve dnech 24. 8. – 28. 8.). Této akce se zúčastnilo téměř 50 osob (převážně vysokoškolští učitelé a doktorandi). Připravilo ji Výzkumné centrum pro dějiny vědy a brněnská pobočka JČMF. Hlavními organizátory byli J. Bečvář a E. Fuchs. Při prezentaci získali účastníci letní školy stejné publikace jako účastníci předchozího semináře.

Na program byly tyto přednášky:

- L. Čechová: *Pojem „křivka“*
- M. Čihák: *Počítačová simulace několika historických pravděpodobnostních problémů*
- J. Čižmár: *Ešte raz o knihe Leonarda z Pisy „Liber abbaci“*
- P. Drábková: *Několik poznámek k teorii číselné*
- H. Durnová: *Algoritmy nejkratších cest*
- M. Ernestová: *Dedekindovo zavedení ideálů*
- J. Hora: *Faktorizace polynomů*
- P. Leischner: *27. věta 6. knihy Eukleidových Základů*
- K. Lepka: *P. Fermat – 400. výročí narození*
- K. Mačák: *Vakuum a vzduchoplavba v pražském Klementinu*

- O. Moc: *Nekonečné součiny*
- M. Němečková: *Komplexní čísla ve středoškolských učebnicích*
- M. Novák: „*Azulejos didácticos*“ – *zajímavost z portugalské geometrie*
- J. Olejníčková: *Vědecké dílo B. Bydžovského*
- J. Potůček: *Počátek moderního elementárního a středního školství v Evropě a jeho vývoj do 2. světové války*
- P. Pražák: *Poznámky k historii lineárních diferenciálních rovnic*
- R. Sikorová: *Vývoj pojmu funkce*
- Z. Sklenáriková: *Apolloniova úloha (metódy riešenia a niečo z histórie)*
- E. Sobotová: *Zavedení goniometrických funkcí u V. Jarníka a E. Čecha*
- A. Šarounová: *Reálný svět a ikony*
- H. Šimková: *Cyklické křivky*
- Z. Šír: *Řecká aritmetika*
- P. Šišma: *Matematicko-fyzikální společnost v Brně*
- P. Šišma: *Několik poznámek k vyučování matematice na technikách do r. 1918*
- J. Veselý: *Stejnomenost: Čebyšev a Weierstrass*
- W. Wieslaw: *Matematycy Slazka, Czech i Moraw*
- T. Zušćák: *Kterak jsem sobě objevil Riemannovu geometrii*

Za úspěšný průběh 5. semináře i 22. letní školy je nutné poděkovat organizátorům a především rodině Hrubých, bez jejichž obětavosti by se akce nemohly uskutečnit.

6. seminář z historie matematiky pro vyučující na středních školách je plánován na srpen 2003. Příští rok, v srpnu 2002 se bude konat 11. seminář o filozofických otázkách matematiky a fyziky. Již nyní je možno si napsat o přihlášku na adresu: RNDr. Dag Hrubý, Gymnázium, A. K. Vítáka 452, 569 43 Jevíčko.

Vážnější zájemci o dějiny matematiky se mohou zúčastnit 23. letní školy *Historie matematiky*, která se bude konat koncem srpna roku 2002. Kontaktní adresa: Doc. RNDr. Eduard Fuchs, CSc., Přírodovědecká fakulta MU, Janáčkovo nám. 2a, 662 95 Brno.